

TOLDOT

(I. Mózes 25.19. – 28.09.)

תולדות

Jákob megvette az elsőszülöttséget egy tál lencséért, és kicsalta az atyai áldást, ami eredetileg Ézsaunak járt volna. Közben Izsák és Rivká a filiszteusok földjén hasonló megpróbáltatáson mennek keresztül, mint annak idején Ábrahám és Sára. A szakasz végén Jákob elindul nagybátyjához, Lábánhoz Mezopotámiába, hogy lányai közül feleséget válasszon magának és egyben eltűnjön egy időre a bosszút forraló Ézsau elől.

“nemzetisége”. Húsz éven át nem született gyermeke Rebekának, talán, mert túl fiatalon ment férjhez. Izsák fohászodott az Örökkévalóhoz, aki meghallgatta kérését és felesége viselő lett. A gyermekek tusakodtak a méhében, mert mindkettő elsőszülött szeretett volna lenni. Valószínűleg Sém iskolájához fordultak tanácsért, ahol a következő választ kapták: “Két nemzet van a te méhedben és két nép válik szét belsődből az egyik nép erősebb lesz a másik népnél s az idősebb szolgálja majd a fiatalabbat.” Megszülettek a fiak, az első olyan volt, mint egy szőrös köpönyeg, elnevezték Ézsauak, amely szőröst jelent. Jákob fogta ikertestvére sarkát, innen nyerte nevét. Mikor felcseperedtek, Jákob sátorlakó, otthonülő ember lett, aki gyakran jár Sém és Éber iskolájába. Ézsau pedig erdőt kerülő vadász. Meghalt Ábrahám. Jákob a gyász jeléül lencsét főzött szokás szerint, mert vég nélküli a gyászoló család bánata. Ézsau ebben nem osztozott, Nimróddal a híres-hírheft vadással vívott vadversenyt. A viadal kimerítette Ézsaut, éhesen, fáradtan tért haza. Jákobtól kért egy tál főzeléket. Jákob tudta az elsőszülött kötelességét, úgy érezte, fivére a feladatnak nem felel meg, ezért az étel áraként az elsőszülöttség jogát kérte testvérétől. “Ime, én már a halál elé megyek. Mire való nekem az elsőszülöttség?”. Arra gondolt, hogy mint vadász, nap mint nap szembe néz a vaddal, a veszedelemmel. A Tóra szavai szerint “így vette meg Észav az elsőszülöttséget.”

Toldot (תולדות) hetiszakaszunk az egyetlen, ami Izsák történetével foglalkozik. És talán nem véletlen, hogy Ábrahám életét három, Jákob történetét hat heti szidra beszéli el. Ábrahám a zsidó nép mintaképe, Jákob élete pedig szimbolizálja Izrael hányatott történetét. Izsák élete viszonylagos nyugalomról regél, átmenet csupán az első és a harmadik ősapa között. A hetiszakasz első mondata így szól: “Ez Jichák története, Jichák Ábrahám fia, ki őt nemzette”. A mondat mintegy kihangsúlyozza, hogy Izsák történetének legfontosabb mozzanata, hogy ő Ábrahám fia. A róla szóló elbeszélésben nem emel ki a hetiszakasz semmi különösét. Akárcsak apjának, neki is összetűzése volt Ávimelechkel. Először felesége miatt, később a vízforrásokkal kapcsolatban. Szolgái sok kutat fűrtak, hogy vízzel lássák el nyáját, de csak egy új kutat hagytak meg Ávimelech szolgái Izsáknak, s ő azt elnevezte Rechovotnak. Végül is, csakúgy, mint Ábrahám, Izsák is “békeszerződést” kötött Ávimelechkel, szintén Beér-Séván. A hetiszakasz érdekesebb része Izsák áldása. Patriarchális szokás szerint, ha az apa közeledni érezte halálát, megáldotta fiait. A kornak megfelelően az áldást és az átkot teljes valóságnak tartották, melynek pontos bekövetkezését hitték – különösen ha az atyai szájából hangzott el. Az Írás szerint Jichák nem nagyon ismerte fiai igazi jellemét és a vadászatból élő Észávot jobban kedvelte. Előnyben akarta részesíteni az atyai áldásnál is. Az anya, Rivka, Jákovnak, a pásztornak szerette volna megszerezni az atyai áldást. Így történt, hogy a vak, idős Jichák Észáv helyett Jákovot áldotta meg, “ki furfangosan bátyjának álcázta magát”. Az elbeszélés számos pontja szimbólummá változott Izrael történetében. Jichák így szól: “A hang Jákob hangja, a kéz Észáv keze”. Jákob utódai a “könyv népe” lettek. A Tóra tanulmányozása, törvényeinek szelleme töltötte be a zsidó nép életét évezredek át. A más népeket szimbolizáló Észáv kezei az erőszakot jelképezték, a fizikai erőt és az erősnek jogbitorlását a gyengével szemben. Jákob az áldáson kívül az elsőszülöttséget is “megvásárolta” testvérétől, ami nemcsak többletet jelentett az örökségben, hanem ú.n. papi hivatást is. Egészen az aranyborjú esetéig az elsőszülöttek töltötték be a kohanita hivatást. Észáv gyűlöletet érzett Jákob iránt az áldás és az elsőszülöttség elvesztése miatt, és meg akarta ölni testvérét. Ez a testvérgyűlölet szimbolizálta a népek zsidógyűlöletét a római kortól napjainkig. “Tudott dolog, hogy Észáv gyűlöli Jákovot” – így szól a Midrás. De az Írás nem veszi el Észávtól jó tulajdonságait. Szülőtisztelete példakép volt. Nemcsak fizikailag táplálta apját, de tekintettel volt szülei érzékenységére is. A szülők rossz szemmel nézték, hogy a hettitákkal, bálványimádó népekkel házasodott össze. “Észáv negyven éves volt, mikor elvette Juditot a hettita leányt és annak húgát. A nők Jichák és Rivka bosszúságai lettek. Amikor Észáv látta, hogy a kánáánita lányok rosszul estek apjának, Ábrahám családjából választott új asszonyokat”. Testvérét sem akarta bántani apja életében. Jichák Észávot is megáldotta minden földi jóval. De Jákovban látta utódját, ki folytatja Ábrahám örökségét “Adja az Ég Ábrahám áldását neked és utódaidnak, hogy örököld azt a földet, mit Isten Ábrahámnak adott.” Jákovnak nem volt szabad házasodnia a kánáánita népekkel, ezért anyja tanácsára Aratuba ment Lábánhoz, anyja testvéréhez. Így ér véget Jichák története, akiről csak egyetlen hetiszakasz szól. Ő, a második ősatya, csak átmenet volt apja és fia élete között. Fia, Jákob életét hat hetiszakaszban olvashatjuk. Életútját egészen az Egyiptomba való vándorlásáig kísérik, ahol utódai szolgák voltak ugyan, de megteremtették Izrael népet. Jichák maga, feleségével együtt a

Máchpéla barlangjában lett eltemetve. Temetésén mindkét fia, Észáv és Jákob részt vett. Azóta Mózesztől kezdve mind a mai napig imánkba foglaljuk mindhárom ősatyát, mondván: “Emlékezz szolgálidra, Ábrahámra, Izsákra és Izraelre, kiknek megesküdtél, hogy utódaik száma, mint az ég csillagai lesznek, és ezt a földet örökre birtokolják”.

Az ókorban az áldás, vagy az átok, amit egy ember kimondott, valóságnak számított. Hittek biztos a megvalósulásában. Izsák két fia, Jákob és Ézsau, a Biblia szerint már anyjuk méhében “civakodtak”. Születésüktől kezdve éles ellentét volt közöttük. Jákob otthonülő, szellemi életet élő, Ézsau pedig vadászember volt. Vadász lévén ritkán volt otthon, s akkor is csak azért, hogy kipihenje fáradságait. Ézsau volt az elsőszülött, de elsőszülöttségét eladta Jákobnak “egy tál lencséért”. Az elsőszülöttség két dolgot jelentett: ő volt a család “papja”, szertartásainak vezetője. Másfelől két részt kapott az apai örökségből. Ézsau nem volt inyére a papi tevékenység és mivel állandó életveszélyben volt, nem számított az örökségre. “Íme én a halálba megyek, minek nekem elsőszülöttség?” A szülők közül az anya, Rebeka az otthonülő Jákobot kedvelte. Az apa, Jicchák Ézsaut szerette, mert a vadászszákmányból jó falatokkal látta el. Izsák öreg korára megvakult, de fiatalon is “vak volt” idősebb fiának megítélésében, mikor nem látta annak erőszakos, vérszomjas természetét. Az ókori patriarchális társadalomban szokás volt, hogy ha a család feje közeledni érezte halálát, egybehívta családtagjait. Egyrészt kiosztotta nekik az örökséget, másrészt megáldotta gyermekeit és unokáit. Így tett Izsák is két gyermekével, Ézsauval és Jákobbal. Rebeka az atyai áldást Jákobra szerette volna átruházni. Segítségével Jákob Ézsauval öltözött, báránybőrt kötött a karjára és a vak Izsák nem vette ezt észre. Azt mondta: “A hang Jákob hangja, de a kéz Ézsau keze.” Ez a mondat szállóigévé vált. Jákob hangja a szellemi életnek, imának; Tóra-tanulásnak a jelképe lett. Évszázadokon keresztül a fegyvertelen, hazátlan zsidóság csak hangjával küzdött fennmaradásáért. Ézsau keze az erőszak, a vérontás jelképe. Az idők folyamán Ézsau az összes nem zsidó népek, a gojok jelképe lett, akik fegyverrel, háborúkkal szereztek hazát és lenézték, megvetették az imádkozó “gyáva” zsidót. Izrael országa új zsidó típust teremtett. A jogaiért fegyverrel küzdő harcoss zsidót. A “Könyvet nem hagyta el, de kardot is tartott kezében, mert ahogy a Midrás mondja: “Könyv és kard egyszerre ereszkedtek le az égből. Jákob és Ézsau vetélkedését az atyai áldásért. Felfoghatjuk szimbólumként is a zsidó nép hosszú történetében. A zsidóság 2000 éven át élt idegen népek között, legtöbb esetben megkülönböztetés, megaláztatás, üldöztetés volt az osztályrésze. A XIX. századbeli emancipáció következtében gyökeres változás állt be a zsidók életében. Az új helyzetet kihasználva, sok zsidó testvérünk alkalmazkodni, sőt hasonlítani kívánt az idegen népekhez. Megszületett az asszimiláns zsidó képe, aki sokszor teljesen levetette magáról zsidóságát, hogy része legyen az “áldásban”, anyagi javakban, karriert csináljon. Jákob Ézsauval öltözött bár hangját nem tudta eltitkolni. S miként a bibliai Jákobnak menekülnie kellett otthonából Ézsau elől, úgy a “Mózes-vallású” német, magyar, vagy más nemzetiségű zsidónak sem volt maradása otthonában. Izsák három áldást adott fiának. Érdekes megfigyelni a három áldás közötti különbséget. Az Ézsauval álcázott Jákobnak anyagi előnyöket és a más népek felett való uralmat ígért. Az igazi Ézsaut azzal áldotta meg, hogy bőségben lesz része és kardjával fog élni. Amikor Jákob elhagyta otthonát és jött elbúcsúzni apjától, Izsák a két előző áldástól teljesen eltérően áldotta meg őt. Megáldotta szaporodással, anyagi bőséggel és Kánaán országának öröklésével. Ez a harmadik áldás tette meg Jákobot Izsák igazi örökösévé. Érdekes megfigyelni a különbséget Ézsau alakjának ábrázolásában a Tóra és a századokkal később íródott Midrások között. A Tórában több jó tulajdonsága van Ézsauval. Elsősorban szülőtisztelő volt. Apját rendszeresen ellátta étellel. Testvére elleni bosszúját anyja halála utánra halasztotta. Nem volt vagyongyűlölköző. Fivérével kibékült, az ajándékokat sem akarta elfogadni. Ezzel szemben a Midrás teljesen befeketíti Ézsaut. Anyját egész életében félre vezette, jámborságot színlelve. Mikor fivérével állítólag kibékült, csók helyett át akarta harapni a torkát. Négyszáz fegyverest gyűjtött össze, hogy megölje. őt. A Midrás végső konklúziója: tudott dolog, hogy Ézsau gyűlöli Jákobot. E mondatban Ézsau már Izrael gyűlöllőit jelenti.

Mire jó Jákobnak Észáv áldása Eredeti kommentár: Bernie Fox Miért nem érdekelte Észávot az elsőszülöttség? Érdekelte-e Jákobot a vagyon és a hatalom? Hány áldás van összesen? Kinek mi a feladata a testvérek közül? Bármilyen legyen pontosan az étel, amelyet Jákob készít és amelyet lencsének szokás fordítani, több értelmező szerint is egyszerű fogásról van szó, olcsó táplálékról. Ábrahám ben Mose, Maimonidész a nagy középkori zsidó filozófus fia szerint ez a kulináris visszafogottság arról tanúskodik, hogy Jákobot az anyagi kérdések nem érdekelték különösebben, spirituális késztetései sokkal erősebbek voltak, semhogy ne legyen számára mindegy, mit eszik. Ézsauval is szinte mindegy, de más okból: a lényeg, hogy egyen. Ézsaut az érzéki késztetések, bár nem gourmand, nagyon is befolyásolják, irányítják, könnyű szívvel mond le az elsőszülöttség jogáról, ha hozzájuthat a nem túl különleges vörös valamihez és befalhatja. Az elsőszülöttség spirituális dimenziói, a vele járó feladatok, az, hogy Ábrahám szellemi örököse legyen és továbbvigye hitét, nem izgatja. A háttérben felsejlik a megoldás a figyelmes olvasó számára: a konfliktus könnyen elkerülhető, mert a testvérek nem ugyanazt szeretnék. Ha ki-ki viszi azt, ami neki kell, már létre is jöhet a win-win szituáció. Jákob és Észáv azonban még nem tudja, mit szeretne, úgyhogy Jákob beöltözik majd Észávval és kicsalja apjától az áldást, amely főleg a vagyonnal és a hatalommal foglalkozik. Valami olyat vesz el apja megtévesztésével, ami nem az övé és éppen ezért nincs is rá szüksége. Amikor távozni kényszerül éppen emiatt, apja ismét megáldja, ezúttal már Ábrahám hitének örökösévé teszi, megkapja a saját áldását. A történet segít megérteni, milyen kár téves célkitűzések érdekében vitatható módszereket igénybe vennünk, mennyivel szerencsésebb felismerni, mire vagyunk ténylegesen hivatva, mi az, amiért elég csak önmagunkká lennünk.

HÍREK A VILÁGBÓL

Bejelentették a tűzszüneti megállapodást Izrael és Libanon között. https://bzsh.hu/2024/11/26/bejelentettek-a-tuzszunetet-izrael-es-libanon-kozott/
Joe Biden bejelentette a libanoni tűzszünetet. https://telex.hu/kulfold/2024/11/26/tuzszunet-libanon-izrael-hezbollah-bejelent-es-netanjahu-usa-franciaorszag-mikati
Ortodoxok , neológok, katolikusok, reformátusok közös megemlékezése Pakson. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/megemlekezesek/ortodoxok-neologok-katolikusok-reformatusok-kozos-megemlekezese-pakson
Alexandru Florian igazgató e szerint a szélsőjobboldal Romániában már nem csupán egy sebezhetőség, hanem valósággá vált, és egyre mélyül a szakadék az intézményi, szélsőséggellenes nyilvános nyilatkozatok és a közpolitikai valóság között. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/ctie-wiesel-intezet-a-szelsojobboldal-valosagga-valt-romaniaban
Erősebb civil képviselőket szeretnének a ZSKF Szövetség tagjai. https://kibic.hu/2024/11/26/erosebb-civil-kepviselot-szeretnenek-a-zskf-szovetseg-tagjai/
Polgári Védelem: A gyülekezési korlátozásokat feloldották a központi régiókban, a Saronban, a Karmelben és Júdea-Szamáriában. https://izraelinfo.com/2024/11/28/az-izraeli-hadsereg-felszolitotta-del-libanon-lakosait/
Frontok , vádemelés és a Szajeret Matkal első női harcosa. https://ujkelet.live/2024/11/28/frontok-vademeles-es-a-szajeret-matkal-elso-noi-harcosa/
Trump vállalja, hogy már most belekezdjen egy gázai tűzszüneti kísérletbe. https://hu.euronews.com/2024/11/25/trump-vallalja-belekezd-egy-gazai-tuzszuneti-kiserletbe
Három embert tartóztattak le a moldovai-izraeli ultraortodox rabbi meggyilkolása miatt. https://444.hu/2024/11/25/harom-embert-tartoztattak-le-a-moldovai-izraeli-ultraortodox-rabbi-meggyilkolasa-miatt
Nagyon aggasztó hírek érkeztek Izraelből – eddig tartott volna a tűzszünet? https://www.atv.hu/kulfold/20241128/izrael-hezbollah-libanon-tuzszunet-beke
Borrell: Az Európai Unió tagországainak tiszteletben kell tartaniuk a Nemzetközi Büntetőbíróság határozatait. https://444.hu/2024/11/28/borrell-az-europai-unio-tagorszagainak-tiszteletben-kell-tartaniuk-a-nemzetkozi-buntetobirosag-hatarozatait
Az Egyesült Államok újabb fegyverreladási csomagot hagyott jóvá Izrael számára. https://hvg.hu/gazdasag/20241128_usa-izrael-fegyverszallitmany-680-millio-dollar
A legendás evezősök, akik legyűrték a náciakat az olimpián. https://magyarnarancs.hu/sorkoz/a-legendas-evezosok-akik-legyurtek-a-nacikat-az-olimpian-272558
Izrael: a béke elkerülhetetlen, de nem alapulhat "illúziókon". https://infostart.hu/kulfold/2024/11/28/izrael-a-beke-elkerulhetetlen-de-nem-alapulhat-illuziokon
Meghalt a Hezbollah sajtófőnöke, izraeli légitámadás végzett vele. https://168.hu/kulfold/hezbollah-sajtofonoke-mohamed-afif-legicsapas-halal-283084
A romániai zsidó szövetség elnöke Georgescu: Az antiszemita öröklet nem tudja megváltoztatni a valóságot. https://transtelex.ro/kozelet/2024/11/26/romaniai-zsido-szovetseg-elnok-georgescu-antiszemizmus
Hatályba lépett a tűzszünet Izrael és a Hezbollah között, sok libanoni lakos az izraeli hadsereg figyelmeztetése ellenére is elindult az otthona felé. https://nepszava.hu/3259350_izrael-hezbollah-tuzszunet-libanon-idf-figyelmeztetes-lakosok
Izrael biztonsági kerítést épít a jordán határ mentén. https://bzsh.hu/2024/11/26/izrael-biztonsagi-keritest-epit-a-jordan-hatar-menten/
Nemes Dániel: Miért ment bele Izrael a tűzszünetbe, amikor nyerőben volt? https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/izrael-vedelmeben/nemes-daniel-miert-ment-bele-izrael-a-tuzszunetbe-amikor-nyeroben-volt
Alan Dershowitz amerikai védőügyvéd és volt harvardi professzor csapatot állít össze az izraeli vezetők védelmére Hágában. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/vilagszinvonalu-ugyvedekbol-allo-csapatot-allitok-ossze
Trump és Izrael: a Közel-Kelethez másféle megközelítés kell. https://kibic.hu/2024/11/22/trump-es-izrael-a-kozel-kelethez-masfele-megkozelites-kell/
Anyák tiltakoztak, magukat a temető kapuihoz láncolva: „Gyermekeinket politikai érdekek miatt küldik harcba”. https://izraelinfo.com/2024/11/25/anyak-tiltakoztak-magukat-a-kiriat-saul-temeto-kapuihoz-lancolva-gyermekeinket-politikai-erdekek-miatt-kuldik-harcba/
Vádemeléssel végződött a gyilkossági ügy, amit megpróbáltak elásni. https://ujkelet.live/2024/11/28/vademelessel-vegzodott-a-gyilkossagi-ugy-amit-megprobaltak-elasni/
Nyugat-Európában egyre nagyobb méreteket ölt az antiszemizmus. https://www.beol.hu/orszagvilag/2024/11/antiszemizmus-nyugat-europa-hollandia-eroszak

<p>Megőrizni az elődöktől kapott örökséget, hozzátenni valamit a világhoz: ez a célja a szombathelyi zsidó közösségnek. https://www.nyugat.hu/cikk/megorizni_az_elodoktol_kapott_orokseget</p>
<p>A biológiai szülőknek ítélték az elcserélt lombikbébit, akit a másik nő hordott ki, szült meg és nevelt két évig. https://444.hu/2024/11/24/a-biologiai-szuloknek-iteltek-az-elcserelt-lombikbebit-akit-a-masik-no-hordott-ki-szult-meg-es-nevelt-ket-evig</p>
<p>A hágai elfogatóparancs után most halálbüntetést is követelnek Netanjahunak. https://www.atv.hu/kulfold/20241127/haga-elfogatoparancs-halalbuntetes-netanjahu-iran</p>
<p>Izrael azzal fenyeget, hogy azonnal válaszolnak, ha a Hezbollah megsérti a tűzszünetet. https://24.hu/kulfold/2024/11/28/izrael-azzal-fenyeget-hogy-azonnal-valaszolnak-ha-a-hezbollah-megserti-a-tuzszunetet/</p>
<p>Máris egymást vádolja Izrael és a Hezbollah a tűzszünet megsértésével. https://infostart.hu/kulfold/2024/11/28/maris-egymast-vadolja-izrael-es-a-hezbollah-a-tuzszunet-megsertesevel</p>
<p>Egy év alatt 715 millió forint veszteséget hozott össze Köves Slomóék kóser vágóhídja. https://telex.hu/gazdasag/2024/11/22/emih-koser-vagohid-koves-slomo</p>
<p>Önvezető buszok szelhetik majd az izraeli közutakat. https://bzsh.hu/2024/11/27/onvezeto-buszok-szelhetik-majd-az-izraeli-kozutakat/</p>
<p>„Butaság volna nem hallgatni egy olyan iráni menekültre, mint én”. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/izrael-vedelmeben/butasag-volna-nem-hallgatni-egy-olyan-irani-menekultre-mint-en</p>
<p>Elisa Ferreira kohézióért és reformokért felelős uniós biztost az háborította fel, hogy Izrael bírálta Guterres ENSZ-főtitkárt. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/veg-re-megvedik-az-ensz-t-izrael-folyamato-tamadasaitol</p>
<p>Művészetterápiás önismereti csoport indul másod- és harmadgenerációs holokauszt-túlélők számára. https://kibic.hu/2024/11/28/muveszetterapias-onismereti-csoport-indul-masod-es-harmadgeneracios-holokauszt-tulelok-szamara/</p>
<p>Libanonban körvonalazódó megállapodás Netanjahu kezére játszik, anélkül, hogy fogolycserét tervezne a Gázai övezetben. https://izraelinfo.com/2024/11/26/a-libanonban-korvonalazodo-megallapodas-netanjahu-kezere-jatszic-anelkul-hogy-fogolycseret-tervezne-a-gazai-ovezetben/</p>
<p>Az első légitámasz Libanonban a tűzszünet után. https://ujkelet.live/2024/11/28/az-első-legicsapas-libanonban-a-tuzszunet-utan/</p>
<p>Könyv született a tatai zsidó temető sírfeliratainak kutatásáról. https://tata.hu/konyv-szuletett-a-tatai-zsido-temeto-sirfeliratainak-kutatasarol/</p>
<p>A Palesztin Hatóság is megerősítette, hogy a Hamász ellopja a gázai segélyeket. https://hu.euronews.com/2024/09/27/palesztin-hatosag-hamasz-gazai-segelyek-lopas-feszultseg-media</p>
<p>Tét nélküli provokáció Netanjahu meghívása Magyarországra. https://444.hu/2024/11/25/tet-nelkuli-provokacio-netanjahu-meghivasa-magyarorszagra</p>
<p>Olaszország is kérdőre vonta a Netanjahu elleni elfogatóparancsot. https://www.atv.hu/kulfold/20241126/olaszország-izrael-benjamin-netanjahu-icc-elfogatoparancs</p>
<p>A libanoni fegyverszünet az első reménysugár a közel-keleti konfliktusban az ENSZ-főtitkár szerint. https://24.hu/kulfold/2024/11/27/ensz-fotitkar-libanoni-fegyverszunen-izrael-hezbollah/</p>